

այլ իսկապէս նա էլ սակաւահոգ է, կարօտութեան մէջ է, և սպասում է, որ նրա հողաբաժինը աւելանայ առաջիկայում և ոչ թէ զեռ պակասի ներկայ անբաւարար ծաւալից:

Խնդիրը շատ հեշտ կը վճռուի, ի հարկէ, եթէ զեռ անբաւարար ազատ հողերը շատ լինէին մնացած մեր երկրի զանազան մասերում: Այն ժամանակ սակաւահոգ զեռները բնակութեան մի մասը կարելի կը լինէր տեղադրել այդ հողերի վրա: Դրժբաղդաբար, ազատ պետական հողերը չը կան կամ շատ քիչ են Անդրկովկասում, իսկ եղածները անցարմար են բնակութեան համար, քանի որ գուրկ են ջրից և ոռոգումից: Սակայն եթէ կառավարութիւնը վերջին իր վրա այնպիսի անապատներ, ինչպէս են Մուղանի, Միլի, Կարաբաղի, Եւրոպի, Սարգարաբարի անապատները ոռոգումը, այն ժամանակ նա կարող կը լինէր այդ ազատ հողերի վրա տեղ գտնել բոլոր կարօտեալները համար, և այդպիսով նըպաստել սակաւահոգ զեռերի անտեսական բարգաւաճման:

Եւրոպիայի վերադառնալով այս կարեւոր խնդրին, երբ թիֆլիսում այժմ գումարված խորհրդակցական ժողովի պարապմունքի արդիւնքները հրապարակ կը գտն:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Օ Ր Է Յ Օ Ր
XIX

Մի քանի վատեր, որոնք երևան եկան քաղաքային ընտրութիւնների ժամանակ,—չափից զուրս վատ գաղափար են տալիս վրաց ինտելիգենցիայի մասին:—Հասերը դուրս չի եկել, որ 1893 թվ. ընտրութիւններին, երբ մի խումբ վրացիք հրաժարվեցին ձայնաւոր լինելուց, Վելալի չաքաւաթի խմբագիր Վեդիքի Ներքինը իր անունով նրանց՝ ձայնաւոր մնաց: Եւ ինչ, վրաց ինտելիգենցիան կամ աւելի ճիշդ ասած՝ Վելալի լրագրի խմբագիր իշխան ձաւաթաւաճէի կողմնակիցները բարձրացրին այնպիսի աղմուկ և հաւածանք Ներքինի դէմ, որ նա, վերջի վերջոյ ընկճվեց և նայալէս հրաժարվեց: Վելալի խումբը, որի գլմ Վելալին միշտ կիսէ և մղում, ամեն ազնիւ և անազնիւ միջոցներ գործ դրեց համոզելու վրաց միամիտ ազգին, որ Ներքինի, երևակայեցէք, դաւաճան է, գործում է ամբողջ

ուսեան և ինչքան չուտ է խաբուում զիւղացին, ինչքան միամիտ է նա: Այս այն ազատութիւնը, որին նախանձում են ուրիշները: Սա նրկթական է. սա էլի կը քաշվի. մի քիչ աւելի կը բանի և պակասի տեղ կը հանի: Հապա ինչ պիտի ասեն, եթէ իմանան, որ այդ խեղճը, ուրիշների խաբուումն զոճը, այդ հալալ ու միամիտ համարված ինքն էլ պակաս չէ մնում նըրանցից: Ի հարկէ՝ նրանց մօտ նրա խելը չի կարել, ինքն էլ իրանից ցածրերին կը գտնի. ամենքը հօ մէկ չեն լինի. իրարից վեր ու վար կը լինեն. նա էլ որին ոյժը հասնի, նրան կը բարբա... Ինչ կայ որ, այնքան խելօքներն իրան հետ այնպէս են վարվում, ինքն էլ որ վարվի, մեղք է: Ում տեսնէ է, ում հետ գործ է ունեցել, ամենքը այդպէս են արել. ինքը հօ նըրանցից խելօք չէ. ինչու ինքը չանի, քանի որ օրէնքն այն է, աշխարհի բանն այնպէս է: Ասացէք. ինչու չանի...

Դարերի ընթացքում քարացած մնալով աւանդական անշարժութեան մէջ, լոյսից ու գիտակցութիւնից հեռու, նա խիղճ ասած բանը մինչև այսօր էլ չը գիտէ: Ոչ միայն խղճի գաղափարը, այլ մինչև անգամ այդ խղճ բառը գոյութիւն չունի ժողովրդի բերանում. այդպէս է զոճն մեր ապրած չըջանում: Այդ գաղափարը նրանք արտայայտում են մօտաւորապէս, ոչ իսկական անունով, մի քանի բառերով որոնցից ոչ մէկը իսկական խղճն չէ արտայայտում: Այդ բառը նրանց մօտ նորմալում է, վերջին տարիների բան է և զեռ էլի շատերը չը գիտեն: Հէնց թէկուզ էլ իմանան, զբանից ինչ օգուտ, ուրիշ բան է—խղճ անունն իմանալ, ուրիշ բան է—խիղճ ունենալ: Նրա տեղը բռնել է Վեդիքը: Նա գիտէ, որ իր արածներից շատերը լաւ բաներ չեն, Վեդիք են, բայց, ինչ արած. ամենքը իրան այդպէս մի անում, ինքն ինչպէս

վրաց ազգութեան դէմ և այլ առասպելներ—Այդ մի վատ: Ներկայ ընտրութիւնների ժամանակ վրացի ընտրողները նայալէս մի անտեղի ցոյց արեցին: Օրինակ, ամենքը համոզված են, որ նոյն Ներքինի ինչ և ձայնաւոր կօրուբանկուն (վրացի) սեպտեմբերը վրացիք եղան, վրացիք, որոնք հայերին սև տալով, սև էին տալի և այդ երկու վրացիներին, այն պատճառով, որ նրանցից առաջինը մի քանի տարի առաջ ուղեց ձայնաւոր լինել, իսկ երկրորդը ոչ միայն ուղեց, այլ և ձայնաւոր մնաց՝ ակամայի չը գիտելով իր ազգակիցներին անտեղի աղմուկներին: Այդ էլ երկրորդ վատ: Բերենք երրորդ վատը: Այս օրերս, ինչպէս հաղորդեցին լրագրիւնքը, մի քանի վրացիներ, Գրուզինսկի երկու իշխաններ և իշխան Մէլիքով հրաժարական ներկայացրին քաղաքային ուղարկւոյն, յայտնելով, որ չեն ուղում ձայնաւորի կոչում ընդունել, թէև, մի մոռացէք ընթերցող, որ այդ նոյն իշխանները իրանց համաձայնութիւնն էին տուել քաղաքակրթութեան, նոյն իսկ քաղաքակրթութեան մասնակից էին... Վերջապէս, քաղաքակրթութեան օրը, մի ուրիշ պարոն, Կիպիանի, յայտնեց ժողովին, թէ որովհետև քաղաքի վերաբերութեամբ թիւրիմացութիւններ են եղել, ինքն իրան ընտրված չէ համարում, և թէ նախագահը բացարձակ կերպով յայտարարեց, որ այդ թիւրիմացութիւնը պարզված է և նա ընտրված ձայնաւոր է, բայց և այնպէս պ. Կիպիանի պնդում էր, որ ինքը ցանկանում է իրան ընտրված չը համարել... Տղերիս գործը ներկայ էր այդ տեսարանին, և պէտք է խոստովանենք, որ մեր ստացած տպաւորութեամբ, պ. Կիպիանին զրդում է ինչ այդպէս ասել և հրաժարվել...

Այդ վատերը բաւական լայն են սփռում վրաց ինտելիգենցիայի տրամադրութեան վրա, մինչ, միանգամայն դէմ լինելով հանդերձ այն ազգայնական և ուղղութեան, որի վրա շատերը աշխատում են հիմնել քաղաքային ընտրութիւնները,—այնու ամենայնիւ պէտք է խոստովանենք, որ համակրել մեր հարեան ազգի ինտելիգենցիայի այդ տրամադրութեան անկարող ենք: Այդպէս վարվել կարող են ազանդաւորները, բայց ոչ մի ինտելիգենցիա, որին չաղկապողը պէտք է լինի համոզմունքների համբարաշխութիւնը միայն: Իշխան ձաւաթաւաճէի կամ նրա կողմնակից Յիսկետաճէ սեպան, ուրիշն ու կողմնակից է նրանց, պէտք է հրաժարվի հասարակական պարտաւորութիւններից, որ

չանի, ինչու չանի: Վեդիքի՝ այժմ այդքան կը լինի, դա խղճի գործը գիտակցութիւնը չէ, որ յուզի, սարքաւոր ձգէ, տանջէ նրան արգարութեան համար: Դա է Վեդիքը է. արժէ միթէ Վեդիքի համար այնքան սարքաւոր ընկնել, վընաս ու զրկանք քաշել, սպասած օգուտներից հեռու մնալ, մանաւանդ որ դրա ճարը ինքը լաւ գիտէ. ինչքան որ հեշտ է Վեդիք գործելը, քաւելն էլ նրանից գիտար չէ: Ել ում համար են պակաս երկար օրերը. էլ ինչի համար են խոռնկն ու մոմը, ժամն ու մատաղը, ծուռն ու աղօթքը, որ այդքան բանից էլ չը կարողանան մարդուն սրբել ու մարգար... Այդ բարեացած, կոյր հաւատը չէ արդեօք, որ նրան, այդ հալալ ու միամիտ մարդուն, երբեմն այնպիսի բաներ է անել տալիս, որ շատ անգամ տեսնողի սրտի մէջ ապակայ զրդումը ու արհամարհանք է դարթում: զգալի այդ խաւարի մէջ մնացած, խեղճ ու համակրելի արարածը: Այս, զիւղացին ոչ միայն տգէտ է ու միամիտ, ինչպէս տարածված է մեղանում, այլ և երբեմն զբանց հետ միաժամանակ նա տէր է լինում այնպիսի արարների, նա իր խեղճ հոգու մէջ կրում է այնպիսի ստոր կրքեր՝ ատելութեան, վրէժխնդրութեան, չահարութեան, որ չենք կարող ասել: Նոյն իսկ այն զեպերում, երբ զիւղացին հաւաքական ոյժով հիմնում է մի հաստատութիւն, ձեռնարկում է մի գործի, ապա չը կարճէ, թէ դա միշտ նշան է հասարակական օգուտ: Ոչ, դրա չարժանքին էլ չատ անգամ իր չաճը, իր եան է լինում: Եւ միթէ այդ կասկածելի է: Հասարակական օգին՝ ապրել ամենքի համար—դա այնպիսի գաղափար է, այնքան բարձր բան է, որ շատ լուսաւորվածների համար էլ մատչելի չէ, ուր մնաց թէ զիւղացու համար, որ յայտնի չէ, թէ ումից սկսի սովորել այդ գաղափարը: Միթէ այնքան հեշտ է մոռանալ իրան, զոճն

հարկաւոր ընտրողներ զնում են նրանց վրա,—ահա այսպէս են մտածում վրացի խելօք ինտելիգենցիան: Եթէ վաղը վրաց ինտելիգենցիայի որ և է ներկայացուցիչը սկսի ամենալիքաւար մտքեր բարդել՝ զիցուք հայերի դէմ, կամ թող մտքեր հասարակական վրոգեր ուտել, կամ վերջապէս դաւալի մտքի պոռնկութեամբ, վրաց ինտելիգենցիան կամ մամուլը իր պարտքը չի համարի այդպիսիներին դուրս չալաւել իր շրջանից, ինչպէս անում է ամեն մի վրացի ի շատէ օրինաւոր ինտելիգենցիան. բայց երբ որ և է վրացի գործիչ, կամ գրող համարձակվում է դէմ գնալ այս և այն բանկային խմբին, կամ չէ համաձայնվում նրա ուղղութեան, և չէ հրաժարվում ընտրողների կողմից իրան ցոյց տուած պատկոյ,—այն վրաց ինտելիգենցիան կատարի հալածանք է եւ թարկում այդպիսիներին, համարելով նրանց ազգի թշնամի, նոյն իսկ դաւաճան... Մեղ թուում է (բրանի թէ սխալված լինեմք), որ Գրուզինսկի իշխանները հրաժարվեցին այն պատճառով, որ պարոններ ձաւաթաւաճէ, Յիսկետաճէ և մի քանի ուրիշները սեպան, և կամ այն պատճառով, որ իշխան ձաւաթաւաճէ այժմ նոյն դրօշակը պիտի բարձրացնէ, ինչ որ առաջ, այսինքն, ու սիրում է վրաստանը, պէտք է հրաժարվի ձայնաւորութիւնից:

Մի կողմից ծայրահեղ ձնչումն, միւս կողմից ստրկական երկնառութիւն,—ահա վրաց ինտելիգենցիայի գործունէութեան երկու գործող արտայայտութիւններ: Եւ ուր մնացին, հարցնում ենք, համոզմունքների անկախութիւնը, որի աշուտով ամեն օր այդ պարոնները ճառում են իրանց լրագրիւնքի էջերում, մոռանալով, որ այդպէս կարող են վարվել կոյր ազանդաւորները, բայց ոչ երբեք անկախ մտածող, գաղափարների համբարաշխութեամբ կապված և հասարակութեան ծառայելու կոչված ինտելիգենցիան:

Խ. Մալուման

ՆԱՄԱԿ ԳՕՐՈՒ ԳԱՒԱՌԻՅ

Մայիսի 21-ին Բուխին իր չըջակայ գիւղերում երկարվեց մի աղետ, որից ծագած վընասները շատ մեծ են: Երեկոյան, մօտ ժամի 6-ին, սկսվեց անձրև, որը չուտով փոխվեց կարկուտ: Չը տեսնված մի կարկուտ էր այդ. գոնէ տեղացիները վկայում են, որ իրանց կեանքում այդպիսի բան չեն տեսել: Կարկուտ ամեն մի

իր օգուտը ուրիշ, ընկերի բարօրութեան համար:

Ամեն մի գիւղացի ապրում է իր համար. իրանից դուրս նա ոչ օրէ չէ մտաւորում. ոչ իր ցամառներն ու կարեկցողը կայ և ոչ էլ նա է ուրիշի ցամառ տեսնում: Ոչ միայն հասարակական ցաւերի ու բարօրութեան գիտակցութիւնը չունի գիւղացին, այլ և զուրկ է նա իր սեփական ցաւերի գիտակցութիւնից ու զարմանուց: Նա խեղճ է, տգէտ է, մոռացված է, գուցէ շատ անգամ հէնց նրա համար, որ նա իրան պաշտպանել չը գիտէ, նա իր ցաւը չէ մտաւորում, տգիտութիւնը չէ հալածում, նախապաշարմունքը չէ մոռանում և աւանդական անպարտաւորութիւնը սրբող չէ հանում: Եւ ինչպէս կարող է այդ խաւարի նշմարելի գերի դարձած ու ընկճված մարդը ապրել ուրիշների համար, հոգալ ուրիշների վրա, երբ նոյն իսկ իր կեանքը իր աչքին չէ երևում, իր քաշած իր համար տանջանք է: Տարին տանջանքի ամիս արեւն թրտիք բանող, որ ու գիշեր աշխատանքը ձեռքից չը թողնող մարդ էլի խեղճ է մնում, էլի բայցան, հացից, մաքից ու հոգուց զրկված, էլի գաղափարական, իսկական կեանքի վայելչութիւնից հեռու: Նա ինքն էլ չը գիտէ, թէ ինչպէս է ապրում, ինչու է ապրում և ինչու համար է այդպէս մնում: Այդ կողմից նրա գիտակցութիւնը իր բանեցրած անասուններից շատ հեռու չէ: Նա միայն դիտել էր ապրում է աշխատեւոր համար, աշխատում է ապրելու համար, բայց աշխատանքն էլ, ապրուստն էլ այն ձևով են գնում, որ նա համարեա երկուսից էլ բեղարել է և ոչ մէկից մը: Իր թարութիւնն չէ գտնում: Գուցէ հէնց այդ հիասթափումն է պատճառը, որ գիւղացին այնքան հեշտ է բաժանվում սիրելիներից, որ մահի հարուածն անգամ նրան այնքան ծանր չէ թվում: Մեռնում է ազգականը, մեռնում է սիրելին,

հատիկը, բառի բուն նշանակութեամբ, հաւի խոշոր ձուր մեծութեան էր. պատահում էին և աւելի խոշոր հատիկներ, բայց իբրև բացառութիւն: Պայծառ երկինքը յանկարծ մթագնեց և մի ակնթարթում երկիրը փոխվեց դժոխքի. կարացող կայծակը երկինքը մէջտեղից ճեղքելով՝ վայրկեանաբար բոցավառում էր ամբողջ միջնայրգը: Յանկարծ ինչ օր մի բան է պայթում վերեւում ստակալի շառաչելով և սպասում ես թէ անհ, անհ փուլ կը գայ երկինքը գլխից և կը կործանվի աշխարհը: Այսպէս է սարսափելի կարկուտը, երկինքն ու երկիրը միախառնվում են իրար հետ, այլ ես ոչինչ չէ երևում. մի կատարեալ խառն է, որից ոչինչ չեն հասկանում: Կարկուտ ուժգին հարուածներից շրջակայքում այնպիսի աղմուկ, շառաչելն է բարձրացել, որ մարդ խօսելիս իր սեփական ձայնն անգամ հազի է լսում: Տղաւորութիւնն անելի է. անկարծիք է այդ րօպէին համոզված չը լինել, որ սար ու բար, ձոր ու անասուն բռնված չեն անթիւ զօրքերով, որոնք ամեն մի րօպէում հազարաւոր գնաւորներ են արձակում թնդանթններից և հրացաններից՝ երկիրը կլանելու համար: Սարսափը սիրել է ամեն կողմ. երեխաներ ու կանայք անից դողում ու լալիս են բարձրաձայն. տղամարդիկ ահաբեկ, զուրահերը կորցրած, գաշտերից դէպի տուն են փախչում. իսկ կարկուտը շարունակում է անխնայ իր հարուածները տեղալ... Գաղաթեց կարկուտը և սկսվեց տարալի, հեղեղանման անձրևը փողցներում և աների բազերում գետակներ են վազում, որոնք լցնում են այգիները, բանջարանները և մի քանի տեղերում, նոյն իսկ աները... Ժամը արդէն 7-ն է. անձրևը կամաց-կամաց ընդհատվում է. մահաչալչ ամպերը փոքր աւ. փոքր քաշվում են. պարզվում է երկինքը. բացվում է աւերված և արտասուքների մէջ խեղդված երկիրը... Կսկծում է մարդու սիրտը երկրին նայելով: Մի ժամ, մի ժամ միայն առաջ պտուղներով և ողկոյններով ծանրաբեռնված ծառերը և վաղերը այլ ես չը կան... Այժմ նրանց փախալէն նրանց կմախքն է միայն երեւում. իւրաքանչիւր ծառի, տունիկի տակ երևում են մեծ քանակութեամբ խալ պտուղներ, ջարդված արեւների և 11/2—2 արշին երկարութեամբ մատղա՝ ճիւղեր, անդամահատված, ջարդված բոյսերը բաղմամբիւ վերքերով ծածկված մարդկանց են նմանում... Գիւղացու սիրտը միանգամայն խորտակվեց. նրա ամբողջ աշխատանքը մի

Սուխուժ շքան

Յ. Մուրադեանց

զրուեմ են. «Բ. Դուռը հրամանագրեց բոլոր նա-
հանգապետներին չը թող տալ յուրաց հալա-
տակներին դուրս գնալ Թիւրքիայի սահմաննե-
րից: Բ. Դուռը վախճանում է, որ յուրաց հալա-
տակները կերթան Բուխարստան՝ կամաւորների
չարքերը մտնելու համար:»

Կ. Պոլսից «Times» լրագրին հեռագրում են.
«Միլիտարները և օսմանան մայրաքաղաքի
զինուորական և քաղաքացիական պաշտօնեաները
ու հոգևորականները սաստիկ զէմ են թեոսա-
լիան Բուխարստանին վերադարձնելու մտքին և
ամեն ջանք գործ են դնում սուլթանի վրա ազ-
դելու համար: Նոյն երկույթը տեղի ունի և գա-
ւառներում: Շէյխուլ-իսլամը յայտնեց, որ մահ-
մետականները ոչ մի զէսքում կամաւոր կեր-
պով չը պետք է ձեռքից բաց թողնեն իրանց
նուաճած երկիրները: Մի և նոյն ժամանակ թե-
ոսալիայում Թիւրքիայի ձեռք առած բոլոր մի-
ջոցներից երկուսն է, որ Թիւրքիան հաստատա-
պէս վճռել է իր ձեռքում պահել այդ նահանգը:
Թիւրքերը տեսան, որ Եւրոպան չը կարողացաւ
գուրս առնել գնդապետ Վասուին կրեպից և
այդ պատճառով չեն վախճանում Եւրոպայի կամքի
զէմ գնալ Թիւրքիայի վերաբերմամբ:»

ՆԱՄԱԿ ՊԱՐԱԿԱՍՏԱՆԻՑ

Թարեիզ, մայիսի 14-ին

Ահա երկու ամիս է, որ լուր է պտտում, թէ
Շահը, տկարութեան պատճառով, ձգտեալ պի-
տի ճանապարհորդէ Եւրոպայում: Այդ լուրն ա-
ւելի ևս հաստատուեց, երբ թագաժառանգը Թէ-
րանից կանչվեց և չտարով ճանապարհով ճա-
սիս 5/17-ին Բայց վերջերս ստացած մի հեռա-
գիր հաղորդում է, որ Շահի ճանապարհորդու-
թիւնը խափան ված է: Այս հեռագիրը գոր-
մայրեց բոլորին. ամենքն էլ սկսեցին զանազան
հիմարդութիւններ անել այդ մասին:

Թարեիզի ցոյցի գլխավորները կալանաւորվել
և Մարաղա են ուղարկվել իրանց արժանի պա-
տիժը կրելու համար: Պարսիկներն այդ բանի
վրա կատարել են և հայերից ոմանց յայտնել, որ
եթէ նրանց քննեն, հայոց թաղերը տակն ու
վրա պիտի անեն:

Վերջերս մի սէյիդ մի յանցանքի մէջ բռնվում
է, և երբ Ամիր-Նիզամի ոստիկանները ուղում
են նրան կալանաւորել և նահանգապետին ներ-
կայացնել, նա մի քանի անգամ ատրճանակ ար-
ձակելով կարողանում է ազատվել նրանցից և
Ամիր-Նիզամի հասցէին զանազան հայտնաբեր-
ուղղելով, անհետանում է: Նահանգապետի հրա-
մանով հետամուտ են լինում նրան կալանաւո-
րելու:

Մայիսի 6/18-ին Թարեիզ եկաւ Երզրումի նախ-
կին հիւպատոս M—r Abel Bergeron, իբրև
Թարեիզի ֆրանսիական հիւպատոս: Պարսից կա-
ռավարութիւնը, իր սովորութեան համեմատ,
նրան Զուլֆայում դիմաւորելու էր ուղարկել
Աստուածատուր խանին մի կառքով, երկու ե-
ղաքներով (զարդարած ձիեր, որոնց վրա չեն
հեծնում) և մի քանի ձիաւորներով: Հիւպատոսը
մեծ պատով ընդունվեց քաղաքից դուրս, Աջի
գետի ափում, պարսից սեծամեծների կողմից:
Նրան դիմաւորելու համար ուղարկված էին
բազմաթիւ ձիաւորներ, եղաքներ և կառքեր
թէ պարսից կառավարութեան և թէ Թարեի-
զում գտնված միւս հիւպատոսների կողմից:

ՄՇԱԿԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԹՈՒՍԱՑ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՑ

Պետերբուրգ, 24 մայիսի: Եւրասեանուպոլի նա-
հանգապետ զենեալ-լէյտենանտ իշխան Նախա-
յիձէ արձակված է, իր ինքիւրքի համաձայն,
հիւանդութեան պատճառով, պաշտօնից: Պաշտո-
նաթող զենեալ-մայոր Կիրէեւ Եւրասեանուպոլի
նահանգապետ է նշանակված:

Պարիզ, 24 մայիսի: Հաւասի գործակալու-
թիւնը հաղորդում է, որ Ֆորի Ռուսաստան
գնալով վճռված է: Նախագահը ճանապարհ կընկ-
նի յուլիսի 13-ին: Նրան կուղեկցէ Հանսոս
ճանապարհորդութիւնը ծովով կը կատարվի:

ԿԱՆԵՍՈ, 24 մայիսի: Ապստամբների յայտնի
պարագլուխ Հաջի Միխայիլ մի չրջաբերական
հրատարակեց կրկնակեան չրջանում յայտարարե-
լով, թէ յունական զորքերի հեռանալու պատ-
ճառով ինքն յանձն է առնում չրջանի կառա-

վարչութիւնը և ազգային ժողովի ընտրութիւն-
ներ կը նշանակի ինքն: Իր չրջաբերականի
մէջ Հաջի Միխայիլ առաջարկում է քրիստոնեա-
ներին զոհուելու մահմետականներին պատկա-
նող զոյքերը ոչնչացնելու: Ապստամբների մէջ
առհասարակ սկսում է, ըստ երևոյթի, խաղաղա-
սիրական արամադրութիւն տիրապետել:

ԼՕՆԻՕՆ, 24 մայիսի «Daily Telegraph» լրա-
գրին Աթէնքից հաղորդում են, որ Թիւրքերը
համաձայնվում են զինադադարը երկարատեւ
այն պայմանով, որպէս զի յունական նահան-
գիւնները անարգել մտնել կարողանան այն բո-
լոր նաւերը, որոնք լողում են Թիւրքաց կամ
չէզոք դրօշակի տակ:

ԲԵՐԼԻՆ, 24 մայիսի: Տաւոյի գործի դատաւիժը
Տաւոյ արդարացրված է. Լիւցով դատաւարութիւն
է, որպէս լրացուցիչ պատիժ, երկու ամսվայ
բանտարկութեան:

ԼՕՆԻՕՆ, 24 մայիսի: Մարիկ Սոլսբերի մի
նամակի մէջ, որ ուղարկել է պարլամենտի այն
անդամներին, որոնք յոյս-Թիւրքական պատերազ-
մի սկզբից ուղարկեցին Բուխարստանի թագաւո-
րին և կառավարութեանը մի համակրական ու-
ղերձ, յայտնում է, որ այդ ամբողջ պատմու-
թիւնը դեռ չառ տարրին կարտացոլվի յունա-
կան ցեղի վիճակի վրա:

ԼԱՄԻՍ, 25 մայիսի: Թագաժառանգ իշխանը,
որպէս Բուխարստանի ցամաքային և ծովային
ոյժերի հրամանատար, ստորագրեց զինադադարի
վերաբերեալ դաշնագիրը:

ԼՕՆԻՕՆ, 25 մայիսի: «Times» լրագրին Ա-
թէնքից հեռագրում են, որ երբ յունական կա-
ռավարութիւնը հաղորդեց պետութիւնների ներ-
կայացուցիչներին Թիւրքիայի պահանջը՝ դադա-
րեցնել պայքարում, բոլոր ներկայացուցիչները,
բացի մէկից, խորհրդը տեսցին կատարել այդ
պահանջը:

ԱԹԵՆԵՐ, 25 մայիսի: Թիւրքիայի և Բուխար-
ստանի պատերազմները ստորագրեցին դաշնագի-
րը, որով որոշվում են զինադադարի պայման-
ները ծովի վրա:

Կ. ՊՈԼԻՍ, մայիսի 26-ին: Հաւատարմում են,
որ մայիսի 24-ի նիստում՝ զենադանները ներկա-
յացրին յիշատակագիր, որ վերաբերում է Թե-
ոսալիայի սահմանը որոշելուն և պատերազմական
սուղանքի բանակցութեան, այլ, լուրերին նայե-
լով՝ նշանակված է 4 000 000 ֆունտ (մօտ 40
միլիօն ռուբլի), այլ և զանազանների հարցին:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԲՈՐՍԱ

Մայիսի 23-ին

Լօնդոնի վրա 10 ֆունտ արծէ.	93	ր.	95	կ.
Լերլինի վրա 100 մարկ —	45	»	87	5/8
Պարիզի վրա 100 ֆրանկ —	37	»	32	5/8
Ուկի —	արծէ.	7	»	50
Մարսայի կուպոններ —	149	»	—	—
Բորսայի դիսկոնտ —	5 1/2	—	70	0
4 1/2 պիւսակալի բիւտա	99	»	—	—
Ներքին 5 1/2 առաջին փոխառութիւն —	—	»	—	—
— երկրորդ —	—	»	—	—
5 0 0 գրաւ. թղթ. ագն. կալ. բանկի —	—	»	—	—
5 0 0 պետական երկաթուղ. բէնտա —	—	»	—	—
4 0 0 ներքին փոխառութեան —	98	3/4	—	—
4 1/2 0 0 գրաւ. թղթ. ագն. կալ. բանկի —	100	3/8	—	—
Ագն. կալ. Պետ. բանկի խաղաղութիւն —	—	»	—	—
4 1/2 0 0 վկայաթ. գիրք. հոգ. բանկի —	101	5/8	—	—
Փոխ. կրեդիտ. ընդգր. մետաղ. —	—	»	—	—
Պետերբուրգի քաղաքային կրեդիտ. —	101	1/8	—	—
Ընկերութեան օրինգաւորութիւն —	101	1/4	—	—
Մոսկովայի քաղաք. օրինգաւորութիւն —	100	—	—	—
Օղէալի —	98	3/4	—	—
Թիֆլիսի —	101	—	—	—
Թիֆլիսի կալ. բանկի 6 1/2 —	99	3/8	—	—
5 0 0 —	101	—	—	—
Քրոնշտայի —	99	3/8	—	—
5 0 0 —	—	—	—	—

Թարգմիր՝ ԱԼԷԲՍՏԻՆԴԻ ԲԱԼԱՆԹԱՐ

Հրատարակիչ՝ ԱԼԵԲՍՏԻՆԱ ԱՐԹՈՒՆԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ա Ռ Ա Ջ Ի Ն Մ Ա Ս Ն Ա Ի Ռ

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Բ. ՆԱԽԱՍԱՐԳԵԱՆԻ

(Կուլիա, վարձարձի արձանի հանդէպ)

Հիւանդներին ընդունում են ամեն օր, բացի
կիրակի օրերից:

Ա Ռ Ա Ռ Օ Տ Ե Ր Ը

Բ. Ա. ՆԱԽԱՍԱՐԳԵԱՆԻ—11—12 ժ. վերաբու-
ժութեան, վնասակար (սիֆիլիսի) և ներքին
հիւանդութիւնների:

Գ. Գ. ԶԻՎՈԳԱՆԻ—9—10 ժ. աչքի, ներքին
և նեարդային:

Կին-բժիշկ ԴՈՒՆԱՅԷԼԱ—ԲՈՒԿԵՆԿՈ—10—11
ժ. կանանց և երեխայից:

Զ. Ի. ԲԱՐԱՆԱՍԵԱՆԻ—10—11 ժ. կանանց և
չորեքամբի, ուրբաթ և շաբաթ, իսկ 1 1/2—2 ժ.
երկուշաբթի, երեքշաբթի և հոգեբանի:

Ի. Ֆ. ՊՐՕՏԱՍԵՎԻԶ—12—1 ժ. ախտի, կո-
կորդի քիմի և կրծքի և երկուշաբթի, չորեքշա-
բթի և ուրբաթ:

Ա. Մ. ՓՈԼԻՎԻՆԵԱՆԻ—12—1 ժ. ներքին, երե-
խայից և նեարդային և երեքշաբթի, հինգշաբթի
և շաբաթ:

Ա. Պ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ—1—1 1/2 ժ. ներքին և երե-
խայից:

Ե Ր Ե Կ Ո Ն Ե Ր Ը

ՊՐՕՏԱՍԵՎԻԶ—5—6 ժ. երեք, հինգ, և շաբաթ

Ա. Մ. ՓՈԼԻՎԻՆԵԱՆԻ—5—6 ժ. երկուշաբթի:
չորեքշաբթի և ուրբաթ:

Բ. Ա. ՆԱԽԱՍԱՐԳԵԱՆԻ—6 1/2—7 1/2 ժ.
Հիւանդանոցում քիմիական և խոշորացուցա-
կան հետազոտութիւններ են անում մէկի, խի-
արեան, կաթի և այլն:

Հիւանդանոցում քիմիական և խոշորացուցա-
կան հետազոտութիւններ են անում մէկի, խի-
արեան, կաթի և այլն:

Վճար 50 Կ. չքաւորները ձրիս Համալսոյրդի
(Կօնսիլիումի) և օգեբացիայի համար առանձին:
Հիւանդանոցի վերապետը
բժշկապետ ՆԱԽԱՍԱՐԳԵԱՆ

ՅՈՒՆԻՍԻ 5-ԻՑ ԲԱՅՎԵԼՈՒ ԵՆ

Մ. Ա. ՍՈՒՆԴՈՒԿԵՆՑԻ

(Շնե և ալ Արդու թեան)

Նախապատրաստական

Գ Ս Ս Ե Ր Ե Ն Ե Ր

որտեղ կարող են պատրաստվել երեխաներ աչ-
նան քննութիւնների և վերաքննութիւնների հա-
մար: Աշակերտների ընդունելութիւնը՝ մայիսի

26-ից, ամեն օր, ժամը 12—2, և կէսօրից յե-
տոյ 5—7. Վճարեւանակայա փողոց, № 18:

(№ 61) 1—4

ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ ԴՊՐՈՑ ԱՆԲՏԱԾ

Մ Ի ՊԱՐՈՆ

յանկանում է հայերէն դասեր ունենալ. համա-
ձայն է ամառանոց գնալ: Հարցնել՝ Լժանգին
գրադարան, Վերամիսակայա փողոց:
(№ 59) 3—4

ՎՐԱՅ ԱՋՆՈՒԱԿԱՆՆԵՐԻ ԹԱՏՐՈՆՈՒՄ

Չ օր եք շաբաթի, մայիսի 28-ին

Մօսկովայի կայսերական մեծ քաղաքի արտիստ

Բ Ե Գ Լ Ե Ր Ե Մ Ի Ր Ջ Ա Ն

Կը տալ

Կ Օ Ն Յ Ե Ր Տ

մասնակցութեամբ տրիկին Դ Է - Վ Օ Ս - Ս Օ Ր Օ Լ Է Վ յ ի և պ. Կ Օ Վ Լ Ե Ն Ա Կ Ո Լ

ՍԿԶԲԸ ՈՒՎԻՂ 9 ԺԱՄԻՆ ԵՐԵՎԱՆԻ

Տօմակները կարելի է ստանալ միմիայն թատրոնի կառավարում, առաւօտեան ժամի 10—2
և կէսօրից յետոյ ժամի 5—8:

ՆԵՐՍԻՍԻԱՆ ՀԱՅՈՑ ՀՈԳԵՒՈՐ ԴՊՐՈՑԻ Հոգաբարձութեան

խորհրդարանում, ներկայ մայիսի 28-ին, երեկոյեան 8 ժամին, լինելու է ԱճՈՒՐԳ վե-
րանորոգութեան դպրոցապետական 21 կուպանների Սոլաւակի բազարում: Վերանորո-
գութիւնը նախահաշված է 6500 ռուբլի: Նախահաշիւը կարելի է տեսնել Հոգաբար-
ձութեան դիւանատանը ամենայն օր, բացի տոներից, ցերեկվայ 8—12 ժամը:

1—1

Поступила въ продажу новая книга

В. ЛУНКЕВИЧА

СРЕДИ ЖИВОТНЫХЪ

Очеркъ изъ жизни животныхъ, для дѣтей старшаго возраста. Съ 50 ри-
сунками въ текстѣ.

ЦѢНА 50 КОП.

Продается въ ТИФЛИСѢ, въ Центральномъ книжномъ магазинѣ и въ
книжномъ магазинѣ Хиддекеля. 1—5

BATEAUX A VAPEUR FRANÇAIS N. PAQUET ET C-ie

ՅԻԱՆՍԻԱԿԱՆ ՆԱԽԱԳՆԱՅՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ն. ՊԱԿԵ ԵՒ ԸՆԿ.

Կանոնաւոր և ուղղակի նաւաւաղացութիւն ՄԱՐՍԷՅԼԻՑ ԲԱԹՈՒՄ, չորեքշաբթի օրերը, երկու շաբա-
թը մի անգամ, սկսած յունիւրի 25/6-ի չորեքշաբթից:

Եւ հակառակը՝ Բաթլոնից Մարսել, մանկով Տրապիզոն, Սամսոն և Պոլիս: Մեկնում է Բաթլոն-
մից՝ չորեքշաբթի, 28 մայիսի (յունիսի 2) ՍՈՐԿԱՍԱԻ չորեքշաբթի, նաւաւաղաց ԳԱՐԻՍԻ և այլպէս շա-
բաթաւաղար, երկու շաբաթ մի անգամ, չորեքշաբթի օրերը, ժամի 4-ին ճաշից յետոյ: Բա-
թլոնից Պարիզ ուղղակի հաղորդակցութեան տոմսակներ տրվում են սովորականից

Պալկա զենեւ ԲՈՎԻ Ապրանքների և ճանապարհորդների մասին հարկաւոր տեղեկութիւններին՝

ԲԱԹՈՒՄՈՒՄ—պ. Վերկաթի դ'Արտիս, Նաբէրէմայա: ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ—պ. Օ. Գ. Բարեկենդա-

կեանքին, Միտի փող. Նախկին Արժուոնու քարվանսարա: ԲԱՎՈՒՄ—պ. Ս. Դիւղարեանին, Կոլիւբեա-

նիւկայա հրապարակ: ՆՕՎՈՐՈՍՍԻՅԱ—պ. Մեկնիւր Հերիւրոզերին: (№ 16) 3—20

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԹԱԿԱՆ-ԸՆԴՈՒՆԱՐԱՆ ԵՐԵՎԱՆՈՒՄ

Մ. Մ. Մ Ե Ր Գ Ե Ր Ե Ն Ց Ի

Հիւանդների ընդունելութիւնը սկսվելու է յունիսի 1-ից: Յանձն է առնում հիւանդ առաւի-
ներ ԲՈՇԿԵԼ, ԼՅՆԵԼ, և ՆՈՐ ԱՍԱՄՆԵՐ ՇԻՆԵԼ:

(№ 56) 5—10